

**VISUOMENINĖS ŽELDYŲ IR ŽELDINIŲ APSAUGOS IR PRIEŽIŪROS KOMISIJOS
PRIE VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS POSĖDŽIO
P R O T O K O L A S**

2021-06-14 Nr. 53
Vilnius

Posėdis įvyko 2021-06-14
Pasitarimo pirmininkas – Dainius Labeckis
Pasitarimo sekretorė – Roma Vasyliūtė-Byrne

DALYVAVO:

Komisijos nariai Andreas Byrne, Algis Davenis, Banga Grigaliūnaitė, Pranas Gudaitis, Dainius Labeckis, Laura Pačtauskaitė, Roma Vasyliūtė-Byrne.

SVARSTYTA:

1. Dėl medžių Žaliųjų ežerų g. 2 (pagal projektą).
2. Dėl medžių Olandų g. 21A (pagal projektą).
3. Dėl Tauro kalno parko projekto.
4. Dėl eglės L. Giros g. 100.

NUTARTA:

1. Susipažinusi su pateikta papildyta projektine medžiaga ir situacija vietoje (dalyvaujant rangovų atstovui), Komisija pažymi, kad želdinių inventorizacija teritorijoje vis dar labai netiksli, nemažai medžių numatyta kirsti be pakankamos priežasties ir negalvojant apie jų naudą teritorijos apželdinimui. Teritorijos daliai (atskiram plotui Š-V dalyje, kur numatyta išsaugoti esamus želdinius) yra žadamas atskiras projektas, tačiau jo kol kas nėra. Taip pat nėra aišku, ar iš tikrųjų šie želdiniai bus išsaugoti, kadangi, nors užsakovai pageidauja savo sklype išsaugoti želdyną, Vilniaus m. savivaldybės atstovai (pasak rangovų – VMSA Infrastruktūros skyrius) nurodo per jį tiesti gatvę.

Taip pat pažymėtina, kad visoje projekto teritorijoje šiuo metu gausu paukščių, tad medžių kirtimas ir kitokie darbai sunkiąja technika neišvengiamai neigiamai paveiks vietines populiacijas. Siūlome išduoti leidimą želdiniams kirsti/tvarkyti/persodinti, su šiomis išlygomis:

-darbus pradėti tik gavus ornitologo pažymą, patvirtinančią, kad numatomų darbų teritorijoje nėra perinčių paukščių ir paukščių jauniklių. Rekomenduotina ne anksčiau kaip rugpjūčio mėn.;

-kadangi medžių skaičius ir būklė neatitinka faktinės padėties (jų faktiškai yra ~25% daugiau, negu pažymėta brėžiniuose ir jų faktiniai matmenys didesni, negu pažymėtieji taksacijoje, pati taksacija labai nekokybiška), nustatant želdinių atkuriamąją vertę, siūlome ją didinti pagal nustatytą faktinę būklę, t. y., + >25% nuo želdinių kiekio, kurių kirtimui būtų išduodami leidimai;

-išsaugoti želdinius, kurie netrukdo pastato ir inž. tinklų bei įv. įrenginių statyboms, tokius želdinius įkomponuojant į želdyno sutvarkymo projektą bei užtikrinant tinkamas sąlygas jiems augti. Pvz., pagal brėžinį nr. 88, 323, 324, 456, 458, 459, 442 ir pan. (t. p. ir vaismedžiai);

-dalį projektuojamo užstatymo zonoje augančių medžių, atsižvelgiant į jų gyvybingumą ir gabaritus, persodinti kitose projektuojamos teritorijos vietose, formuojant jų apželdinimą;

-formuoti žaliąsias zonas tarp pastato ir aplinkinių gatvių, ypač siekiant sumažinti būsimą neigiamą statybų vizualinį poveikį nacionalinės reikšmės kultūros vertybės – Verkių dvaro sodybos ansamblio kraštovaizdžiui, betarpiškai susijusiam su projektuojama teritorija.

2. Komisija pažymi, kad inventorizacija atlikta labai nekokybiškai (pvz. beržas žymimas kaip tuopa, uosis ir guoba visai nežymimi, ir t. t. - tuo įsitikino ir patys statytojai). Taip pat nemažai medžių numatyti kirsti, nors jie statyboms netrukdo, o projektuojamo apželdinimo pateiktoje projekcinėje dokumentacijoje iš esmės nėra. Atsižvelgiant į tai, derėtų pataisyti duomenis, pataisytų duomenų pagrindu galima būtų išduoti leidimą kirsti tuos medžius, kurie patenka į š. m. numatytą statyti pastatų zoną (statytojai informavo, kad salių korpusas šiame etape nebus statomas). Iki rugpjūčio 1 d. atliekamiems medžių pjovimo darbams privaloma turėti galiojančią ornitologo pažymą.

3. Lyginant su 2020 m. projektiniais pasiūlymais (kai Komisija teikė pastabas, žr. protokolą Nr. 35), dabar pateiktas jų variantas yra ženkliai patobulintas. Vis dėlto, atsižvelgdami į želdinių būklę, gyventojų poreikius, deklaruojamus projekto finansavimo tikslus, kraštovaizdžio vertes ir pateiktą projekcinę medžiagą, negalime pritarti daliai abejotinų projekto sprendinių ir bruožų, jų tarpe:

-visų ar daugumos krūmų šalinimui, arba jų pakeitimui naujais augalais. Projektuotojai neįvertino, kad beveik visi esami krūmų masyvai yra profesionaliai sodinti ir perspektyvūs – neblogos būklės estetiniu, ekologiniu požiūriu, praturtina šį parką ir iš esmės niekam netrukdo. Lėšas, numatytas esamų brandžių želdinių keitimui naujais, daug prasmingiau būtų panaudoti profesionalioms priemonėms esamų želdinių būklei stabilizuoti ir pagerinti, tuo pačiu pasimokant iš klaidų, pastaraisiais metais padarytų Geležinio Vilko g., Lukiškių a., Kareivių g., Trakų Vokės parke, Vingio parke, Bernardinų sode ir kitais atvejais, kai gana daug kainavę sodinukai neprigijo;

-dviejų vertingų gluosnių, brėž. nr. 694, 695, šalinimui. Atkreiptinas dėmesys, kad šią gana sunkią žiemą šie medžiai atlaikė labai gerai, o 2020 m. KŽEG atliktų tyrimų duomenys tik patvirtina, kad medžius įmanoma išsaugoti, nesukeliant didesnių rizikų. Šiuo atveju yra perspektyvu juos prevenciškai stabilizuoti, taikant arboristines priemones – lajų redukciją ir specialias atramas;

-kietųjų dangų ploto didinimui želdyno teritorijoje (svarstyti dalyje mažiau intensyviai naudojamų parko erdvių palikti natūraliai išvaikščiojamus takelius – tai išsaugotą dalį jaukumo);

-projektuojamam takų tinklui, kuris naujai sureguliuotą kraštovaizdį ir be būtino reikalo keistų/naikintų parko naudotojams (visų pirma vietos gyventojams) svarbias želdyno funkcijas ir trasas;

-viaduko per Tauro g. projektavimui medžių sąskaita (svarstyti alternatyvos);

Siekiant projekto tvarumo, intervencijos turėtų būti ne daugiau negu būtina; rekomenduotina atidžiau įvertinti projektuojamą teritoriją paveldosauginiu požiūriu. Taip pat privalu užtikrinti:

-medžių, visų pirma jų šaknyno efektyvią apsaugą. Patirtis rodo, kad pastaraisiais metais įgyvendinant netinkamai parengtus viešųjų erdvių pertvarkymo projektus Vilniuje, ypač tiesiant naujus takus, medžių šaknys dažnai buvo sužalojamos arba joms nepaliekama pakankamai erdvės, o vėliau, kartais po 2-3 metų, pasimato žalingos pasekmės – buvę gyvybingi medžiai, dažnu atveju dar gavę ir druskų tirpalų, „netikėtai“ ima nykti (pvz.: Lukiškių a., Reformatų skv., Odminių skv., Katedros a., Bernardinų s., Didlaukio g., Vingrių g., V. Kudirkos a., T. Vrublevskio g., Vytauto g., Arsenalo g., Antakalnio g., Žaliųjų ežerų g., Minties g., Žirmūnų g., Rinktinės g., Žygimantų g., Savanorių pr., Giedraičių g., Olimpiečių g., Žėručio g. ir t. t.);

-esamų pievų (ir velėnos) apsaugą nuo sužalojimo darbų metu. Dėl to siūlome projekte apibrėžti konkrečias zonas, kuriose darbai bus vykdomi (jos turėtų sudaryti minimalią pievų ploto dalį), o kuriose nebus vykdomi (jos turėtų sudaryti didžiąją pievų ploto dalį).

4. Objektivių priežasčių, dėl kurių reikėtų kirsti eglę, nenustatyta. Šviesos trūkumui bute reikšmingos įtakos ji neturi, kadangi auga pietinėje pusėje ir nemenku atstumu nuo namo, todėl šio pavienio medžio pašalinimas nurodytos problemos niekaip neišspręstų. Pareiškėjų buto natūraliam apšvietimui pagerinti siūlome sutvarkyti šiuo metu tamsų įstiklintą balkoną.

Kilus klausimų arba neaiškumų, susisiekti su Komisija (el. p. zeldynukomisija@gmail.com).

Pasitarimo pirmininkas

Pasitarimo sekretorė